

Aan Provinciale Staten

DATUM	6-7-2021	NUMMER PS	Voegt de griffie toe
DOMEIN	SLO	COMMISSIE	BEM
STELLER	Marieke Kuijer	TELEFOONNUMMER	0654263920
NUMMER	8227E290	PORTEFEUILLEHOUDER	Schaddelee

Onderwerp Statenbrief:

Vervolg Aanpak Vitale Vakantieparken

Voorgestelde behandeling:

Ter informatie

Geachte dames en heren,

Essentie / samenvatting

Vitale vakantieparken zijn cruciaal voor een gezonde en duurzame verblijfsrecreatiesector. De provincie Utrecht pakt, samen met gemeenten en Rijk, haar rol waar het gaat om het oppakken en versterken van waarden op het terrein van economie, (sociale) veiligheid, wonen en natuur en de aanpak van ondermijning en verpaupering. De stuurgroep Vakantieparken, die in het najaar van 2020 is opgericht, heeft in opdracht van provincie Utrecht de opdracht gegeven aan twee onafhankelijke verkenneren om met alle gemeenten en met ondernemers te komen tot een plan van aanpak voor de vakantieparken en jachthavens. In de eindrapportage van deze verkenneren is geconcludeerd dat er vooralsnog geen breed draagvlak is voor een provinciedekkende aanpak, maar dat een aantal gemeenten wél actief aan de slag wil en motivatie/draagvlak heeft voor een gezamenlijke aanpak. Op basis hiervan is het advies van de verkenneren om samen met deze gemotiveerde gemeenten (de *“coalition of the willing”*) de aanpak te starten langs twee sporen: “doen en ervaren” en “visie en kennis”. Voorgesteld wordt deze twee sporen verder uit te werken binnen onze provinciale aanpak. Te weten: 1) het uitvoeren van in totaal acht pilots in de verschillende segmenten, om daarmee te verkennen welke ruimte benodigd is in regelgeving, instrumentarium en vernieuwende werkwijze én 2) het onderzoeken van de kennishiaten op het gebied van vraag en aanbod op de markt en de ondermijningsaspecten.

De stuurgroep aanpak vakantieparken waarvan gedeputeerde Schaddelee voorzitter is en waar daarnaast de wethouders Van Dijk (Stichtse Vecht), Kroon (De Ronde Venen) en Jorg (Utrechtse Heuvelrug) deelnemen, heeft ons geadviseerd om het advies om in twee sporen verder te gaan over te nemen. Naar aanleiding hiervan hebben wij besloten om te starten met een verkenning van acht pilots die door de gemeenten zijn aangedragen. Daarnaast hebben wij besloten om met de kennishiaten op het gebied van vraag en aanbod en op het gebied van ondermijning aan de slag te gaan.

Inleiding

De provincie Utrecht wil een topregio blijven: een regio waar het prettig wonen, werken, leven en recreëren is. Het toerisme is een belangrijke economische pijler in de provincie Utrecht. Veel toeristen overnachten op één van onze mooie accommodaties en ontdekken vanuit daar de vele mooie plekken die de provincie rijk is. Voldoende vitale vakantieparken zijn daarvoor van groot belang, gericht op voldoende kwaliteit van het verblijfsrecreatief aanbod dat aansluit bij de vraag van de bezoeker. Hiermee wordt toegewerkt naar een vitale en duurzame verblijfsrecreatiesector in de provincie Utrecht.

Uit onderzoek is gebleken dat het aantal overnachtingen op campings en huisjesparken achterblijft ten opzichte van de landelijke ontwikkelingen en de sector dreigt mede door problemen met permanente bewoning, ondermijning en het ontbreken van innovatie op sommige parken te stagneren.

Verpaupering en oneigenlijk gebruik zoals ondermijnende criminaliteit is ongewenst en dient tegengegaan te worden. In een aantal gemeenten speelt permanente bewoning van recreatiewoningen al langdurig. Om een effectieve aanpak van bestaande permanente bewoning landelijk, provinciaal en regionaal mogelijk te maken, kiezen wij voor een integrale gezamenlijke aanpak, samen met betrokken gemeenten en andere partners. Bij de

integrale aanpak wegen we de economische, sociale, woon-, veiligheids- en natuuraspecten mee. We stimuleren duurzaamheid. Het staat voorop dat vakantieparken gezond en vitaal zijn.

Vooralsnog ontbreekt het aan kennis en ervaringen bij de totstandkoming van een vitaal bestand aan vakantieparken. Ook ontbreekt er inzicht in de wensen en uitdagingen waarvoor parkeigenaren en ondernemers gesteld worden. Middels (een verkenning naar) pilots willen we dit inzicht verkrijgen en leren in de praktijk.

Met maximaal acht pilots hopen we tot dit inzicht te komen. De pilots zijn gericht op alle segmenten:

(re)vitaliseren, excelleren of transformeren. Voor alle pilots willen we komen tot een toekomstperspectief. Voor parken met een uitzichtloos toekomstperspectief willen wij zoeken naar oplossingen, waarbij transformatie naar een andere bestemming een mogelijkheid kan zijn.

Het betreft een complexe opgave waarbij verschillende belangen samenkomen, die tegen elkaar afgewogen moeten worden. Ten aanzien van de thema's wonen, natuur, ondernemerschap, veiligheid, sociaal spelen de volgende dilemma's en uitdagingen:

Wonen:

Vanwege het grote woningtekort (in algemene zin, maar ook t.a.v. arbeidsmigranten, sociale huisvesting/flexwonen etc) zijn vakantieparken in beeld als mogelijke oplossing. Ze vervullen hierin reeds een functie. Het Rijk heeft hiertoe de vakantieparken in beeld en heeft onlangs voorgesteld het Besluit omgevingsrecht (Bor) aan te passen zodat er ruimere mogelijkheden zijn voor permanente bewoning op vakantieparken.

Natuur:

Veel vakantieparken zijn gelegen in of in de nabijheid van natuurgebieden (N2000/NNN). Verzoeken tot uitbreiding of transformatie kunnen zorgen voor aantasting van de aanwezige natuurwaarden ter plaatse, hetgeen voorkomen moet worden. Dit zorgt voor spanning tussen de diverse provinciale belangen, maar maakt dat oplossingen niet voor de hand liggen en maatwerk toegepast moet worden.

Ondernemerschap:

Ondernemers willen én moeten investeren/innoveren om vitaal te blijven. Ondernemers lopen regelmatig tegen de grenzen van het huidige gemeentelijke en provinciale ruimtelijk beleid aan. Hiertoe is het van belang dat zij ondersteuning krijgen bij lastige dilemma's en ingewikkelde procedures en niet van het kastje naar de muur worden gestuurd.

Veiligheid:

Vakantieparken kunnen een toevluchtsoord vormen voor ondermijnende criminele activiteiten. Het kan hierbij gaan om drugscriminaliteit, mensenhandel, witwassen en illegale prostitutie. Met name de minder vitale vakantieparken zijn kwetsbaar voor ondermijning. Het ontbreekt overheden en opsporingsdiensten aan een goede informatiepositie ten aanzien van deze problematiek.

Sociaal:

Vakantieparken hebben vaak een sociale functie. Mensen die er (tijdelijk) wonen hebben vaak een kleine beurs of een acuut huisvestingsprobleem (spoedzoekers). Ook wonen mensen met psychische problematiek op parken. Daarnaast wonen er ook kinderen op parken en dat is niet altijd onder goede omstandigheden. Voor deze kwetsbare groepen is aandacht nodig.

Het geheel van deze dilemma's en uitdagingen komt samen bij het bepalen van het toekomstperspectief voor vakantieparken. Dit perspectief moet vergezeld gaan met beleid (en eventueel bijbehorend instrumentarium) zodat een helder beeld gaat ontstaan waar we als provincie heen willen op park niveau, gebiedsniveau en provinciaal niveau, dit alles in afstemming met andere provincies en het rijk.

Voorgeschiedenis

In 2018 is een eerste landelijke Actie-agenda aanpak vakantieparken tot stand gekomen, met medewerking van o.a. gemeenten, provincies, ministeries, kennisinstellingen en HISWA-RECRON. Vanuit de Landelijke Actie-agenda aanpak vakantieparken hebben alle provincies (via de lijn van het kabinet) een financiële impuls ontvangen. Voor de provincie Utrecht komt dit neer op € 100.000 euro en dit is aangevuld met een cofinanciering van € 50.000 euro (vanuit budget commissaris van de Koning). De provincie Utrecht heeft hierop in het **coalitieakkoord 2019-2023 'nieuwe energie voor Utrecht'** aangegeven samen met gemeenten en ondernemers een **integrale aanpak voor de vakantieparken** op te stellen.

In de provincie Utrecht bestaat nog geen compleet beeld van de vermeende problematiek op vakantieparken. Om te komen tot een vitale verblijfsrecreatiesector, is besloten de problematiek in beeld te brengen en in het kader van een toekomstperspectief realistische en gemotiveerde aanbevelingen voor een vervolgproces te doen. Daarom is medio 2019 besloten om een vitaliteitsscan per park en regio uit te voeren en veiligheidsbeelden met betrekking tot ondermijningsproblematiek te maken. Deze onderzoeken zijn in de zomer van 2020 afgerond.

Op 14 juli 2020, heeft het college van Gedeputeerde Staten besloten om het rapport Vitaliteitsonderzoek vakantieparken en jachthavens provincie Utrecht vast te stellen en het inventariserend veiligheidsbeeld van het RIEC ter kennisgeving aan te nemen. Daarnaast is toen besloten om een stuurgroep vakantieparken op te richten

en deze een opdracht te laten formuleren aan een onafhankelijke verkenner die met de partijen tot een visie, strategie en plan van aanpak komt.

Parallel aan deze ontwikkelingen is een landelijke actie-agenda 2021-2022, een samenwerking tussen o.a. het ministerie van BZK, IPO en VNG, van start gegaan. Met deze landelijke actie-agenda zijn een aantal concrete acties geformuleerd, die momenteel in verschillende werkgroepen worden opgestart of worden uitgevoerd. De provincie Utrecht zoekt actief aansluiting bij de relevante werkgroepen en activiteiten. Voorbeelden hiervan zijn: de werkgroep vraag-aanbod, de werkgroep zicht op ondermijning; en de werkgroep BAG-registratie en het aanjaag en expertteam transformatie vakantieparken.

Toelichting

In het najaar van 2020 is het bovengenoemde Vitaliteitsonderzoek naar de gemeenten gestuurd, met de vraag wie belangstelling had om deel te nemen aan een op te richten stuurgroep Vakantieparken. Naar aanleiding hiervan hebben de wethouders Van Dijk (Stichtse Vecht), Kroon (De Ronde Venen) en Jorg (Utrechtse Heuvelrug) zich aangemeld. Samen met hen heeft gedeputeerde Schaddelee (bestuurlijk verantwoordelijk namens het college) een opdracht geformuleerd aan twee onafhankelijke verkenner om na te gaan of er draagvlak is voor een integrale provincie brede aanpak. Onder regie van de Stuurgroep hebben de verkenner met alle gemeenten op bestuurlijk niveau gesprekken gevoerd en ook in samenwerking met HISWA-RECRON een gesprek gehad met een groep ondernemers. Op basis hiervan hebben zij hun advies opgesteld om te beginnen met twee sporen: het uitvoeren van acht pilots in de verschillende segmenten, om na te gaan welk instrumentarium nodig is, en het onderzoeken van de kennishiaten op het gebied van vraag en aanbod op de markt en de ondermijningsaspecten. De stuurgroep heeft ingestemd met dit advies. Deze beide sporen leveren informatie en inzichten op voor de visievorming voor de vitalisering van de verblijfsrecreatie.

Voor de verkenning van de pilots hebben we het bijgevoegde uitvoeringsplan vastgesteld. We gaan op parkniveau aan de slag om in beeld te brengen wat de problematiek is wat wensen en mogelijkheden zijn in de toekomst Dit vooruitlopend op vervolgstappen om tot een toekomstbestendige invulling van de locaties te komen. Inhoudelijk sluit het aan bij de inhoud van de Omgevingsvisie en de Kaderstelling Recreatie en Toerisme.

In dit kader gaan we ook aan de slag met een provinciebreed onderzoek naar vraag en aanbod. Er wordt daarbij enerzijds gekeken naar de behoeften die toeristen die naar de voorzieningen in de provincie Utrecht komen hebben en anderzijds naar de bezoekers die vanuit de provincie Utrecht gewenst zijn. Hierbij wordt gebruik gemaakt van de leefstijlvinder. Daarbij wordt ook aansluiting gezocht met de landelijke werkgroep.

Ter invulling van het kennishiaat op de ondermijningsopgave willen wij de BAG-registratie van recreatie-objecten op vakantieparken in de provincie Utrecht bevorderen. Het bijwerken van de Basis Administratie Gebouwen (BAG) kan een aantal voordelen opleveren: adres-, uitkerings- en belastingfraude wordt bemoeilijkt, de vindbaarheid van personen en recreatiewoningen door hulpverleners (bijv. brandweer, ambulance) en andere diensten (bijv. opsporing, inspectie) wordt vergroot; het vergemakkelijkt de registratie van arbeidsmigranten en kan personen in een sociaal-economisch kwetsbare positie helpen de hulp te krijgen die ze nodig hebben (bijv. zorgverzekering, toeslagen, maatschappelijke ondersteuning). Met het in kaart brengen van recreatieobjecten in de BAG wordt het zicht op vakantieparken vergroot en neemt de informatiepositie van gemeenten op het gebied van ondermijning toe. Het registreren van recreatie-objecten in de BAG wordt bovendien ondersteund door de landelijke actie-agenda vakantieparken. Ook in andere provincies, waaronder Gelderland en Drenthe, worden of zijn de recreatieobjecten op vakantieparken in de BAG ingevoerd. Voor de aanpak in de provincie Utrecht betrekken we HISWA-RECRON en lokale ondernemers en met deze partijen proberen we in één gemeente kennis en ervaring op te doen met de registratie in de BAG. Daarnaast verkennen we samen welke belemmeringen zich voor kunnen doen en hoe deze weggenomen kunnen worden.

Financiële consequenties

De voorgestelde aanpak Vitale Vakantieparken wordt uitgevoerd in de periode 2021-2022. Hier is een bedrag mee gemoeid van maximaal €195.000,-, zoals in onderstaande tabel is gespecificeerd. Deze middelen zijn reeds in de begroting beschikbaar in beleidsdoel 8.5 (De bezoekerseconomie is sterk en de toeristisch recreatieve structuur wordt beter benut) en beleidsdoel 9.3 (De aanpak van ondermijning wordt geïntensiveerd). Daarnaast zijn middelen beschikbaar vanuit het Netwerk Omgevingsgericht Werken van de provincie en zal gekeken worden naar samenwerking met onder meer Wonen en de Sociale Agenda en de financiële middelen daarvoor.

Begroting 2021- medio 2022	
Inzicht in marktruimte	15.000
Inzicht in vraag en aanbod volgens de Leefstijlvinder	50.000
Inzicht in ondermijningsopgave	50.000
Begeleiding Pilots	80.000 (10.000 per pilot)
Totaal	195.000

Vervolgprocedure / voortgang

Gestart zal worden met de verkenning van maximaal 8 pilots en het onderzoek voor de kennishiaten. De verwachting is dat dit begin 2022 is afgerond. Daarna zal bekeken worden wat de vervolgstappen zullen zijn. De verwachting is dat we verder zullen gaan met de pilotaanpak en op basis van de kennishiaten een visie kunnen gaan vormen. In de Statenbrief van vorig jaar was voorgesteld om een bijeenkomst over de aanpak Vakantieparken te organiseren, maar dat is in verband met capaciteitsaspecten niet gebeurd. Met de statengriffie zal alsnog op korte termijn een datum voor een bijeenkomst worden geregeld.

Bijlagen

- Eindrapportage aanpak Vakantieparken van de Verkenners
- Uitvoeringsplan pilots
- Uitwerking kennishiaten

Gedeputeerde Staten van Utrecht,

Voorzitter,
mr. J.H. Oosters

Secretaris,
mr. drs. A.G. Knol-van Leeuwen